

Gedragprotocol SWS Balans

Indeling

Inleiding:	De belangrijkste regels op een rijtje
Hoofdstuk 1:	Uitgangspunt gedragprotocol
Hoofdstuk 2:	Leerling-gedrag
Hoofdstuk 3:	Oudergedrag
Hoofdstuk 4:	Leerkrachtgedrag
Hoofdstuk 5:	Wat als.....
Hoofdstuk 6:	Leerlingen met een gedragsprobleem of gedragsstoornis

Een kanjer kan je worden!

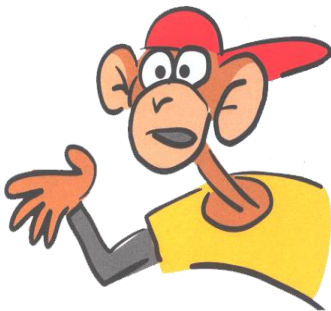
De belangrijkste regels op een rijtje

We helpen elkaar en we vertrouwen elkaar

Niemand doet zielig

We lachen niemand uit

Niemand speelt de baas

Hoofdstuk 1: Uitgangspunt gedragsprotocol

In de schoolgids zijn de 6 pijlers van de school teruggebracht naar een cirkel met 6 taartpunten:

Pijler 1: een balans in PC en RK onderwijs

Wij proberen een goede balans te vinden tussen Rooms-katholieke en Protestants -Christelijke (RK/PC) tradities en met die basis en een hedendaagse visie invulling te geven aan het catechese onderwijs. In ons onderwijs willen we verhalen van de bijbel opnieuw laten klinken.

Deze mooie verhalen helpen kinderen op een bepaalde manier naar zichzelf, naar anderen, naar God en naar de wereld te kijken. We vinden het van belang om kinderen in de praktijk van elke dag te wijzen op christelijke normen en waarden en deze zelf ook na te leven. Daarnaast is respect voor elkaars inspiratiebronnen, soms historisch of cultureel bepaald, voor ons een belangrijke waarde. In een veilige en plezierige omgeving kan men zich optimaal ontwikkelen.

Pijler 2: een balans in het individuele kind en de groep

Een goede relatie en samenwerking tussen bestuur, directie, team, leerlingen en ouders vormt de basis voor een goed schoolklimaat: een goede school vorm je samen.

Pijler 3: een balans in samen leren en samen werken

Onze maatschappij is dynamisch. Dit betekent dat we steeds alert moeten blijven op veranderingen en ons moeten blijven aanpassen aan wat de school en de kinderen nodig hebben. Wij zijn een lerende organisatie en gaan met de veranderingen in school en in de maatschappij mee. Dit uit zich ook in het professionaliseren van de medewerkers van de school.

Wij proberen een balans te creëren tussen het individueel werken en het samenwerken van de kinderen. Samenwerken betekent ook samen leren en leren samenleven. Onze methodes zijn er op gericht dat zowel individueel als samen geleerd wordt.

Pijler 4: een balans in behoefte en aanbod van lesstof

Leren moet naast een vanzelfsprekende, ook een plezierige activiteit zijn. Wij zoeken een goede verhouding zijn tussen de aangeboden leerstof en datgene dat de leerling zelf nodig heeft. Wij kijken en luisteren naar de leerlingen en richten ons op wat zij nodig hebben. Niet alleen op cognitief gebied, maar ook op sociaal-emotioneel en creatief gebied heeft ons zorgplan de aandacht om op die wijze ieder kind te kunnen bieden wat hij nodig heeft en is de grondslag gelegd voor adaptief onderwijs.

Het streven is ernaar om een zo goed mogelijke verhouding te krijgen tussen aanbieden van leerstof en het zelf laten ervaren en onderzoeken om tot kennis en inzicht te komen. Zelfstandig werken is iets wat wij zeer belangrijk vinden en wij zullen in de komende jaren dan ook blijven ontwikkelen op dit gebied. Het bieden van een uitdagende leeromgeving is daarvoor een vereiste.

Pijler 5: een balans in creatief handelen en denken

Naast sociale en cognitieve ontwikkeling hechten wij ook veel waarde aan de creatieve ontwikkeling. Ieder kind moet zich op zijn eigen manier kunnen uiten. Oplossingsgericht werken en creatieve opdrachten bij taal, rekenen, etc. bevorderen deze ontwikkeling. Daarnaast zijn er ook de specifieke creatieve vakken die bovendien veel plezier geven.

Pijler 6: een balans in afspraken en vrijheid

De opzet van ons moderne schoolgebouw is overzichtelijk. Voor ouders en leerlingen is de school duidelijk ingericht en de groepsleerkrachten hebben een goed overzicht op de activiteiten van de kinderen. Het grote gebouw biedt ruimte aan veel kinderen. Waar zoveel kinderen elkaar dagelijks ontmoeten is het belangrijk dat er duidelijke omgangsregels zijn. Er zijn heldere afspraken met de kinderen over wat wel en niet mag binnen de school. De leerkrachten proberen daarbij aan te geven waarom dat zo is. Hierdoor weet iedereen altijd waar hij aan toe is; leerlingen, leerkrachten, en ook ouders.

Wanneer we deze pijlers als uitgangspunt gebruiken, dan kunnen we de verwachtingen van alle betrokkenen met betrekking tot het gedrag beschrijven.

De betrokkenen zijn:

De kinderen

De school (directie, leerkrachten, het zorgteam en overigen)

De ouders

In dit gedragsprotocol verwoorden we het wenselijke gedrag van de betrokken partijen. Omdat we als school belangrijk vinden dat kinderen met plezier naar school komen werken we aan een klimaat waarin kinderen zich veilig en vertrouwd voelen. Wanneer kinderen dit klimaat als zodanig ervaren, kunnen ze zich op alle gebieden gaan ontwikkelen.

Hoofdstuk 2: Leerlinggedrag

De regels voor de kinderen zijn gestoeld op de '**Kanjertraining**'. Deze methode is gegroeid en gesnoeid in de praktijk. Bij de ontwikkeling van de deze methode is samen met ouders bekeken welke onderwerpen zij belangrijk vinden voor het sociaal functioneren van hun kind. De thema's zijn inhoudelijk uitgewerkt en verweven met de training.

Met de Kanjertraining willen wij de volgende doelen bereiken:

- Pestproblemen worden hanteerbaar/lossen zich op.
- Leerlingen durven zichzelf te zijn.
- Leerlingen voelen zich veilig.
- Leerlingen voelen zich bij elkaar betrokken.
- Leerlingen kunnen hun gevoelens onder woorden brengen.
- Leerlingen krijgen meer zelfvertrouwen.
- De leerkracht wordt gerespecteerd.

In de volgende 5 basisregels (met daaronder de afspraken) gaat het om de omgang met elkaar.

1. **We helpen elkaar**

- ❖ Ik houd rekening met een ander
- ❖ Ik help anderen zich aan de regels te houden
- ❖ Ik praat om probleem op te lossen of te voorkomen
- ❖ Wij luisteren naar elkaar
- ❖ Mijn goede voorbeeld helpt anderen
- ❖ Ik loop rustig door het gebouw

2. **We vertrouwen elkaar**

- ❖ Ik heb respect voor anderen
- ❖ Ik doe wat belooft
- ❖ Ik kom als ik door een meester of juf geroepen word
- ❖ Ik luister naar de meesters en juffen, overblijfskrachten en hulpouders

3. **Niemand doet zielig**

- ❖ Ik lieg niet
- ❖ Ik beheers mijzelf
- ❖ Ik loop niet weg voor een probleem
- ❖ Ik loop niet weg van school
- ❖ Ik praat om problemen op te lossen of te voorkomen

4. We lachen niemand uit

- ❖ Ik noem iedereen bij zijn of haar eigen naam
- ❖ Ik spreek een taal die iedereen kan verstaan
- ❖ Ik beheers mijzelf

5. Niemand speelt de baas

- ❖ Ik scheld en ik vloek niet
- ❖ Ik discrimineer niet
- ❖ Ik beheers mijzelf
- ❖ Ik doe de ander geen pijn
- ❖ Ik ben aardig voor een ander
- ❖ Ik praat om problemen op te lossen of te voorkomen
- ❖ Ik neem geen gevaarlijke voorwerpen mee naar school
- ❖ Ik zal niemand bedreigen of geweld aandoen

In de onderstaande 2 regels, met bijbehorende afspraken gaat het om de omgang met de school en met de materialen:

Samen zijn we zuinig en trots op onze school

- ❖ Ik loop rustig door het gebouw
- ❖ Ik drink en eet niet in de gang
- ❖ Jassen en tassen hang ik aan de kapstok
- ❖ Rommel gooi ik in de prullenbak
- ❖ Ik houd alles schoon en netjes
- ❖ Ik maak niets kapot
- ❖ Ik steel niet van de school of van anderen

Samen zijn we zuinig op onze materialen

- ❖ Ik ga zorgvuldig en zuinig om met materialen van school
- ❖ Ik ga zorgvuldig om met materialen van een ander of mijzelf
- ❖ Ik maak geen spullen kapot
- ❖ Ik ben zelf verantwoordelijk voor alle spullen die ik meeneem

Overige regels

- ❖ Ik draag geen hoofddekseel in de klas
- ❖ Mijn mobiele telefoon is uit tijdens schooltijd

De opbrengsten van deze regels zijn als volgt:

- ❖ Kinderen spreken elkaar aan op ongewenst gedrag
- ❖ Kinderen complimenteren elkaar
- ❖ Kinderen geven aan zich veilig te voelen

- ❖ Kinderen geven elkaar feedback en reageren op een opbouwende wijze op ontvangen feedback
- ❖ Kinderen geven elkaar tips voor gewenst gedrag
- ❖ Kinderen tonen bereidheid om eigen gevoelens, verlangens en meningen op een persoonlijke manier in taal tot uiting te brengen
- ❖ Kinderen ervaren bewustwording van eigen opvattingen/vooroordelen
- ❖ Kinderen tonen respect voor de ander
- ❖ Kinderen maken vorderingen op LVS SEO (LeerlingVolgSysteem, Sociaal-Emotionele Ontwikkeling, zoals het OVM, het Ontwikkelings Volg Model)

Hoofdstuk 3: Oudergedrag

Het gedrag van de ouders is van groot belang bij het creëren van een gewenst pedagogisch klimaat en de veiligheid binnen, maar ook buiten de school. De ouders zijn, net als de leerkracht, een voorbeeld bij de uitvoering van de regels. Om de regels voor de school te kunnen waarborgen, wordt er ook van de ouders een bijdrage gevraagd, namelijk:

- ❖ Ik, als ouder, toon respect naar de andere ouders, leerkrachten en kinderen. Ik respecteer de regels waaraan de kinderen zich dienen te houden.
- ❖ Ik ben me bewust van mijn voorbeeldfunctie.
Dit zien we terug in het gedrag bij:
  - Het halen en brengen van de kinderen met de auto. Veiligheid van de kinderen staat hierbij bovenaan, maar ook de houding ten opzichte van andere automobilisten rondom de school.
  - Het wachten op de kinderen achter het hek en achter de goot. Om het overzicht voor de leerkrachten te bewaren is het van belang dat het schoolplein leeg blijft.
  - De communicatie naar leerkrachten
Ik zal ten allen tijde als eerste stap op een rustige manier contact leggen met de leerkracht van mijn kind. Wanneer de communicatie met een leerkracht mis dreigt te lopen, bestaat de mogelijkheid om de vertrouwenspersoon van de school in te schakelen.
Zie hiervoor de schoolgids.
  - De communicatie naar andere ouders en anderen dan mijn eigen kind(eren).
Ik spreek kinderen op een rustige manier aan. Bij onacceptabel gedrag van een kind van Balans is het de taak van de leerkrachten, directie of overblijfkkrachten om de leerling te corrigeren.
Andere ouders worden op een rustige manier aangesproken, wanneer de

communicatie dreigt mis te lopen, wordt een derde persoon (leerkracht, directielid) erbij gehaald.

Directie, leerkrachten en ander personeel van Balans mogen mij aanspreken op ongewenst gedrag.

(Voor de huisregels en het veiligheidsprotocol verwijzen wij u naar de downloads op de site van Balans)

Hoofdstuk 4: Leerkrachtgedrag

Het gedrag van de leerkracht is van groot belang bij het creëren van een gewenst pedagogisch klimaat. De leerkracht is altijd zelf rolmodel bij de uitvoering van de regels.

Om deze regels te kunnen waarborgen, wordt er een aantal competenties van de leerkracht gevraagd, namelijk:

Ik, de leerkracht, zorg ervoor dat ik:

leerlingen laat merken dat ik hun gedrag en inbreng waardeer.

We vertrouwen elkaar

- ❖ Ik laat een positieve benadering zien: geeft complimenten, laat kinderen complimenten geven aan elkaar en past beloningssystemen toe.
- ❖ Ik ga in op situaties/belevenissen die leerlingen zelf aandragen
- ❖ Ik benoem vooral de zaken die leerlingen goed doen
- ❖ Ik ben voorzichtig en alert op het geven van blijken van waardering door lichamelijke aanraking

leerlingen laat merken dat ik in de gaten houd of het goed met hen gaat.

Niemand speelt de baas

- ❖ Ik heb oogcontact met de leerlingen
- ❖ Ik begroet alle leerlingen voor aanvang van de les
- ❖ Ik spreek ook de 'stille' kinderen aan op een rustig moment
- ❖ Ik observeer kinderen
- ❖ Ik ga naast leerlingen zitten op hetzelfde niveau (oogcontact)
- ❖ Ik bespreek probleemgedrag in eerste instantie met de leerling apart en niet in bijzijn van de andere kinderen.

leerlingen laat merken dat ik hun gevoelens respecteer.

Niemand lacht je uit

- ❖ Ik erken de gevoelens van de leerlingen
- ❖ Ik laat de leerling merken de gevoelens te erkennen
- ❖ Ik toon begrip voor de gevoelens van de leerling
- ❖ Ik speel adequaat in op gevoelens van de leerlingen door deze te benoemen en te accepteren
- ❖ Ik spreek leerlingen aan op negatief gedrag door het gedrag te benoemen en de gevolgen van dit gedrag te beschrijven
- ❖ Ik ben authentiek

leerlingen uitnodig kritisch te kijken naar eigen opvattingen en gedrag. Ik laat de kinderen verantwoordelijkheid nemen voor eigen handelen en gedrag.

Ik leer leerlingen elkaar te helpen

We helpen elkaar en niemand doet zielig

- ❖ Ik leer hen samen te spelen en te delen
- ❖ Ik leer hen rekening te houden met elkaar
- ❖ Ik leer hen oog te hebben voor jongere kinderen
- ❖ Ik leer hen manieren om conflicten en problemen op te lossen door de technieken uit de Kanjertraining te oefenen
- ❖ Ik bespreek de omgangsregels (bijv. elkaar bij de naam noemen)
- ❖ Ik los interactieproblemen direct met leerlingen samen op
- ❖ Ik leer ze: van proberen kun je leren en fouten maken mag dan

leerlingen uitnodig zowel zelfstandig te werken als soms samen te werken.

We helpen elkaar

- ❖ Ik leer elke leerling een ander te helpen en zelf om hulp te vragen, indien nodig.

signaleer vroegtijdig wanneer er bijzonderheden zijn op te merken in de ontwikkeling van het kind.

- ❖ Ik onderhoud extra contacten met de ouders van zorgleerlingen
- ❖ Ik leg acties vast in het leerling-dossier
- ❖ Ik koppel tijdig terug naar collega's

Andere betrokkenen in de school dan de leerkrachten:

- De directie zorgt in samenwerking met het zorgteam voor de continuering en de borging van het gedragsprotocol.
- Van overigen, zoals conciërge, administratief medewerker, overblijfskrachten, stagiaires etc., wordt verwacht dat zij zich op de hoogte stellen van dit gedragsprotocol en dat zij dit naleven.

Hoofdstuk 5 : Wat als.....

Gedurende de dag zijn leerkrachten met de kinderen bezig om hen, wanneer nodig, te leren zich te gedragen volgens de regels. De leerkracht benoemt de momenten waarop het lukt of niet lukt.

Voor het kind moet het duidelijk zijn of hij of zij zich aan de opgestelde regels houdt. Een kind kan worden aangesproken op ongewenst gedrag en kan beloond worden voor gewenst gedrag.

Belonen en straffen zijn wezenlijke elementen in de interactie tussen leerkracht en leerling en een school kan niet werken als het wetboek van strafrecht.

Het hangt van de situatie en het kind af welke beloning of straf toegepast wordt. Het belonen en straffen staat in dienst van de doelstelling en beschreven in de uitgangspunten van de school.

Uitgangspunten bij belonen en straffen

- * Het gedrag van het kind wordt afgewezen, niet het kind als persoon
  - * Er wordt duidelijk gemaakt waarom de straf er is
  - * Goed gedrag wordt beloond en ongewenst gedrag wordt bestraft
  - * Een beloning moet leuk zijn om te ontvangen en straf is niet leuk
  - * Belonen en straffen zijn pedagogische maatregelen, zij moeten zin hebben
-
- * De beloning/straf moet in verhouding staan tot het gedrag
  - * De straf moet voor het kind haalbaar/maakbaar zijn
  - * Er moet een opbouw zitten in beloning/straf.

Maatregelen binnen de groep kunnen zijn:

Negeren van het gedrag, aangeven wat het gewenste gedrag is, waarschuwen, in gesprek gaan met de leerling, isoleren in de klas of op het plein, straf(werk) geven.

Maatregelen buiten de groep kunnen zijn:

Contact opnemen met de ouders / verzorgers van de leerling. In een gesprek kunnen zowel mededelingen gedaan worden als advies gegeven worden,

inschakelen van derden (bijv. collega's uit hetzelfde leerjaar, interne begeleiders, directie), advies inwinnen bij de Interne Zorg Commissie.

In het uiterste geval kan er overgegaan worden tot schorsing van de leerling (zie schoolgids voor de procedure hiervan).

Voorvallen, acties, afspraken en verslagen worden opgenomen in de Zorgmanager. Dit is het digitale systeem waarin wij de kinderen gedurende de gehele schoolloopbaan volgen.

Hoofdstuk 6: Leerlingen met een gedragsprobleem of gedragsstoornis

In dit hoofdstuk wordt het verschil tussen een gedragsprobleem en een gedragsstoornis kort omschreven.

Wij zien steeds meer kinderen op de basisschool met zowel gedragsproblemen als gedragsstoornissen.

Wat is een gedragsprobleem en wat is een gedragsstoornis?

Gedragsprobleem

Een gedragsprobleem is niet iets wat je hebt meegekregen toen je geboren werd, maar deze is ontwikkeld. Het staat meer buiten het kind, het is geen eigenschap. Er zijn problemen die ontstaan zijn in de omgeving van het kind (bijvoorbeeld door omstandigheden in het gezin of op school). Door die problemen verloopt nu de ontwikkeling minder goed. Het probleem is aan de situatie gebonden. Het gedragsprobleem wordt als gevolg gezien van een oorzaak, bijvoorbeeld een trauma dat het kind heeft ondergaan.

Gedragsstoornis

Er is sprake van een stoornis als het probleem *niet te verhelpen* is en de persoon ermee moet leren omgaan. Een stoornis zit in het lichaam en is met de geboorte in de genen meegegeven.

De stoornis zit in de aanleg en rijping/ontwikkeling van het zenuwstelsel. Dit heeft invloed op de ontwikkelingsfuncties.

Wanneer een kind een stoornis heeft reageert het anders op nieuwe prikkels dan "normale" kinderen. Deze kinderen kunnen niet goed tegen verandering en hebben moeite om zich in te leven in anderen en sociale situaties te begrijpen. Kinderen met een gedragsstoornis zullen een handelingsplan krijgen, waarin individuele aanpak beschreven staat.

DSM-IV

Om van een stoornis te kunnen spreken moet het probleem aan bepaalde criteria voldoen, zoals staat omschreven in de DSM-IV van de American Psychiatric Association. Dit is een wereldwijd gebruikte standaard bij het vaststellen van stoornissen. Een basisschool heeft een signalerende functie. Diagnoses kunnen alleen gesteld worden door bijvoorbeeld een kinderarts of psychiater. Ook kan er nog onderscheid gemaakt worden tussen stoornissen, namelijk externaliserende problemen (naar buiten gericht, bijv. agressie) en internaliserende problemen (naar binnen gericht, bijv. angsten). Een stoornis is dus niet te verhelpen. Men kan wel d.m.v. een gerichte aanpak de stoornis enigszins ontstoren.

Kinderen met een stoornis kunnen er niets aan doen wanneer ze zich anders gedragen en zij zullen een gericht handelingsplan krijgen zodat zij zich kunnen handhaven op school.

Kinderen met een gedragsprobleem zullen zich moeten conformeren aan de schoolregels. Zij kunnen wel een kortstondig plan van aanpak krijgen.

Dit gedragsprotocol wordt jaarlijks door de school geëvalueerd.